

Beszámoló a Szekszárd Megyei Jogú Város óvodai intézményrendszerének felülvizsgálatáról

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az 513/2023. (XII.14.) határozata alapján megbízást kaptam az óvodai intézményrendszer felülvizsgálatára és az eredmények elemzésére.

Az alábbiakban a felülvizsgálat eredményeiről tájékoztatom a Közgyűlést, a fenntartó által rendelkezésemre bocsátott adatok (2003. évi KIR-stat,) és a fenntartó által az intézményektől bekért aktuális adatok alapján, valamint javaslatokat fogalmazok meg az intézményrendszer működtetésének hatékonyabbá tételére.

1. Helyzetelemzés, statisztikai adatok ismertetése, elemzése:

1/1. Az intézményrendszer általános jellemzői:

A nemzeti köznevelési rendszerben az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok ellátásáról, ez alól kivételt jelent az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel együtt nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkt.) 2.§ (4.) bekezdése ezzel összefüggésben kimondja, hogy óvodát települési önkormányzat is alapíthat és fenntarthat.

Ennek megfelelően Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata összesen 3 önálló óvodai intézmény (7 épülettel + 1 Szőlőhegy épület és 27 + 2 Szőlőhegy csoporttal) működtetésével és fenntartásával látja el az óvodai köznevelési feladatát.

1/2. Csoportlétszámok összefüggései, óvodák kihasználtsága:

A Nkt. 4. számú melléklete határozza meg az óvodai csoportok minimális és maximális létszámát. A jogszabály előírása szerint egy óvodai csoportban legalább 13 és legfeljebb 25 fő gyermek lehet. Figyelembe véve a jelen nevelési év 2023. október 1-i statisztikai adatait, Szekszárd város által fenntartott három óvodai intézményben a gyermeklétszám **473 fő**. A három intézmény óvodai férőhelyeinek száma összesen **687**. Az intézményekben a kihasználatlan férőhelyek száma **214**. A férőhely-kihasználtság százalékosan **68,9%**.

A törvény előírásai alapján, ha az **átlaglétszámot**, 19/20 főt vesszük alapul, a 473 fő gyermek ellátása **23,5 óvodai csoportban megoldható lenne**. Az elemzés során az átlagos csoportlétszámot tekintem irányadónak, mivel a jövőben sem lehet cél az óvodai csoportok „túlszűfélése”.

Jelenleg a városi fenntartású óvodák összesen **27 csoporttal** működnek.

1. Számú Óvoda	2. Számú óvoda	Gyermeklánc Óvoda
11 csoport	6 csoport	10 csoport

A 2024/25. nevelési évtől városunk még két óvodai csoporttal bővül, a modern és korszerű Szőlőhegy, Óvoda utcai épületben. Ez 2024. év szeptemberétől összesen **29 óvodai csoport** működtetését jelenti a fenntartó részéről.

A csoportszervezéseknél azt is figyelembe kell venni, hogy a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátása is megvalósul intézményeinkben. A 2023. október 1-i KIR-stat adatai alapján a három óvodai épületben összesen **9 fő SNI** gyermek ellátása biztosított. Az SNI létszámok folyamatosan változóak, mivel a hivatalos szakvélemény és diagnózis meglétével mondható ki egy gyermekről, hogy SNI. A folyamatban lévő vizsgálatok a statisztikai és normatíva adatok szempontjából nem relevánsak.

A legtöbb SNI gyermeket (**7 fő**) az 1. Számú Óvoda látja el, ahol a város intézményei közül a legmagasabb a kihasználtság és legmagasabbak a csoportlétszámok. Ha az SNI gyermekeket a jogszabályban előírt főnek számoljuk, akkor 11 fővel növelhető az összlétszám ebben az intézményben. Ha a **20 fős átlag létszámot tekintjük** és az SNI gyermekeket a szabályozásnak megfelelően 2-3 főnek számítjuk, ebben az esetben is a 24 csoport elegendő lenne a jelenlegi 473+SNI fő ellátására. Az adatokból kiderül az is, hogy az 1. Számú Óvoda a magasabb csoportlétszámai ellenére nyitott a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására, viszont ez a másik intézményekhez képest **aránytalanul több terhet jelent** az óvodapedagógusokra nézve. Az alapító okirat ugyan szabályozza, hogy az intézmény mely sajátos nevelési igényű gyermek befogadására kötelezett, mégis a gyakorlat nem teljesen ezt mutatja. Az intézmények között ezen a területen nem alakult ki megegyezés abban, hogy **a specifikumok függvényében átirányítsák, illetve átvegyék a megfelelő, az alapító okiratban a specifikumra kijelölt intézménybe az SNI gyermeket.**

1. Számú Óvoda	2. Számú Óvoda	Gyermeklánc Óvoda
2023. október 1-i adat: 7 fő SNI	2023. október 1-i adat: 1 fő SNI	2023. október 1-i adat: 1 fő SNI
2023. dec. 18-i adatok alapján: 8 fő SNI	2023. dec. 18-i adatok alapján 2 fő SNI	2023. dec. 18-i adatok alpj.: nincs változás

Az óvodák kihasználtsága terén is **jelentős eltérés** mutatkozik az egyes intézmények között. Az alábbi táblázat az elmúlt 10 év óvodai létszámmutatóit tartalmazza intézményenként.

Intézmény	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.Sz. Óvoda	206	188	207	216	217	225	217	<u>192</u>	<u>184</u>	<u>207</u>	<u>208</u>
csoportok száma	10	10	11	11	11	11	11	<u>11</u>	<u>11</u>	<u>11</u>	<u>11</u>
2.Sz. Óvoda	148	150	127	130	113	106	119	<u>102</u>	<u>97</u>	<u>101</u>	<u>105</u>
csoportok száma	7	7	7	7	7	7	7	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>6</u>
Gyermeklánc	264	253	263	251	225	215	191	<u>172</u>	<u>157</u>	<u>169</u>	<u>160</u>
csoportok száma	11	11	11	11	10	10	10	<u>10</u>	<u>10</u>	<u>10</u>	<u>10</u>

A táblázat szemlélteti az utolsó négy év számottevő létszámcsökkenését, valamint az intézmények eltéréseit a kihasználtság terén. Az 1. Számú Óvoda 76.2%, a 2. Számú Óvoda 61,4%, a Gyermeklánc Óvoda 65,8% kihasználtsággal működik. Van olyan városi intézmény, ahol a gyermeklétszám – nyilván a születések számának csökkenését is figyelembe kell vennünk – 100 fővel csökkent tíz év alatt. A **Gyermeklánc Óvoda** esetében a **Szőlőhegy óvodai csoportjainak 2024. szeptemberi elindításával, a kihasználtságmutatók még jelentősebb csökkenést fognak mutatni abban az esetben, ha a csoportok feltöltése nem 100%-ban teljesül, illetve a teljes városi mutatókra/arányokra is hatással lesz a két új csoport indítása.**

A **2023. október 1-i KIR-stat** adatai alapján, az intézmények épületei közötti eltérést az alábbi táblázat szemlélteti:

	Intézmény neve	Feladatellátási hely, épület	Férőhely	Betöltött helyek	Kihasználtság %
1.	1. Számú Óvoda	Kölcsey épület:	100	86/4cs	86,0
		Wosinsky épület:	123	94/5cs	76,4
		Bajcsy épület	50	28/2cs	56,0
		Összesen:	273	208/11cs	76,2
2.	2. Számú Óvoda	Mérey épület:	96	50/3cs	52,1
		Muskotály épület:	75	55/3cs	73,3
		Összesen:	171	105/6cs	61,4
3.	Gyermeklánc Óvoda	Perczel épület:	150	96/6cs	64,0
		Szent –Györgyi épület:	93	64/4cs	68,9
		Óvoda utcai épület:	-	-	-
		Összesen	243	160/10cs	65,8
	Összesen:		687	473/27cs	68,9

Az épületek egyenlőtlen kihasználtságából következik az óvodai csoportlétszámok jelentős eltérése is, ami egyértelműen **a pedagógusok alul-, illetve túlterhelését okozza**. A pedagógiai munka nem ugyanazt jelenti egy 14-15 fős és egy 23-24 fős gyermekcsoportban.

A csoportlétszámok eltéréseit az alábbi táblázat foglalja össze a 2023. december 18-i aktuális adatok alapján:

1. Számú Óvoda			2.Számú Óvoda			Gyermeklánc Óvoda		
K Ö L C S E Y	1.Nyuszi cs. kis-középső	24	M É R E Y	1.Vidám Katicák vegyes cs.	16	P	1.Fehér golyák vegyes cs.	17
	2.Süni cs. nagy-középső	22		2.Csodaszarvas vegyes cs.	16	R	2. Katicák vegyes cs.	18
	3.Katica cs. kiscsoport	24		3. Süni cs. vegyes cs.	17	Z	3.Porontyok kiscsoport	18
	4.Mazsola cs. nagy csoport	15	M U S K O T.	4. Kismadár cs. kiscsoport	16	L	4.Tappancsok vegyes cs.	18
W O S I N S K Y	5.Virág cs. kiscsoport	21		5.Maci cs. középsős cs.	16		5.Mákvirágok vegyes cs.	18
	6.Napocska cs. nagy csoport	15		6.Süni cs. nagy csoport	23		6.Hangya-boy vegyes cs.	17
	7.Bóbita cs. vegyes cs.	17				S	7.Tengelice nagy csoport	14
B A J C S Y	8.Alma cs. nagy-középső	17				T.	8.Kékcinege nagy-középső	16
	9.Maci cs. kis-középső	25				Y	9.Fakopáncs középső cs.	20
	10.Pillangó cs. vegyes cs.	16				R.	10.Füstifecske kiscsoport	21
	11.Babusgató mini csoport	14						
	ÖSSZESEN:	210			104			177

Összességében a bemutatott adatokból megállapítható, hogy a változó és egyenlőtlen létszámok, illetve az ellátási igények figyelembe vételével (SNI gyermek, német nemzetiségi nevelést igénylő családok) **a jövőben szükséges a csoportlétszámok optimalizálása, amely összintézményi szinten a kapacitások egyenletes, igényeknek megfelelő elosztását, valamint a munkateher, az egyes intézmények kihasználtságának kiegyenlítését eredményezheti,** és nem utolsó sorban, jelentős költségvetési megtakarítással is járhat.

Az 1. Számú Óvodában a 2023. októberi statisztikai adatok alapján 65 szabad férőhely van (11 csoportra), a 2. Számú Óvodában 66 (6 csoportra), a Gyermeklánc Óvodában a szabad férőhelyek száma 83 (10 csoportra). Az adatok elemzésekor azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy 2024. szeptember 1-vel megnyitja kapuit a Szőlőhegy, Óvoda utcai épület két óvodai csoporttal, melynek befogadó képessége 25-25 főt jelent.

1/3. Tanköteleskorú, 2024. év őszén iskolába lépő gyermekek intézményenként:

A csoportszervezések tekintetében minden nevelési évben figyelembe kell venni, hogy az év során augusztus 31-ig hatodik életévüket betöltő, tanköteles korú gyermekek közül hány fő kezd meg iskolai tanulmányait, illetve hány fő marad továbbra is óvodai ellátásban. Ez minden esetben az **Oktatási Hivatal hatásköre**, a szülő hivatalos kérelmére engedélyezheti a 6. életév betöltése után is az óvodai rendszerben történő további ellátást.

Az alábbi adatok becsült adatok, a szülők tájékoztatása alapján a 2023. december 18-i állapotnak megfelelően.

1. Számú Óvoda		
Épület	Csoport	Fő
Kölcsey épület	Süni csoport:	2 fő
	Mazsola csoport:	15 fő
Wosinsky épület	Alma csoport:	4 fő
	Napocska csoport:	15 fő
Bajcsy épület:	Pillangó csoport:	6 fő
Összesen:		42 fő

2. Számú Óvoda		
Mérey épület:	Vidám Katicák cs.	2 fő
	Csodaszarvas cs.	1 fő
	Süni cs.	3 fő
Muskotály épület:	Süni cs.	13 fő
Összesen:		19 fő
Gyermeklánc Óvoda		
Perczel épület	Fehér gólyák cs.	2 fő
	Katica cs.	6 fő
	Tappancs cs	3 fő
	Mákvirág cs	2 fő
	Hangya- boy	1 fő
Szent- Györgyi	Tengelice cs.	12 fő
Összesen:		26 fő
Összesen a 3 intézményben:		87 fő

2024. áprilisi óvodai beiratkozások során figyelembe kell tehát venni a jelenlegi létszámok függvényében a 87 megüresedő helyet, valamint a Gyermeklánc Óvoda szőlőhegyi, Óvoda utcai telephelyének 50 férőhelyét is.

Jelenlegi óvodai csoportok száma: 27 csoport

2024. 09. hónaptól: 29 csoport

Jelenlegi férőhelyek száma: 687 fő

Szőlőhegy bővítésével: (+50 fő) **737 fő**

Jelenlegi össz. gyermeklétszám: 473 fő

2024. szeptemberben iskolába megy: 87 fő (becsült adat)

Óvodában maradók száma: 386 fő (473-87)

Az alapító okiratok szerinti a férőhelyek függvényében felvehető gyermekek száma 2024. áprilisban: **351 fő** (386+351=737)

Ha a **20 fős átlaglétsszámmal** számolunk a 29 óvodai csoport tekintetében: 580 főt jelent (ebből már ellátásban részesül 2024 szeptemberében 386 fő gyermek). Ebben az esetben is legalább **194 fő** gyermek óvodai felvétele lenne szükséges a 2024.áprilisi beíratások során. (A kalkuláció a **20 fős átlag csoportlétszámokkal** történt.)

Ennek figyelembevételével fontos összefüggés, hogy városunkban 2024 áprilisában hány fő gyermek válik óvodába beíráthatóvá.

1/4. 2024. aug. 31-ig a 3. életévüket betöltő gyermekek a városban, akik óvodai beíratása kötelező:

A 2023. év eleji **becsült adatok** szerint, a 2024. év augusztus 31. napjáig „óvodakötelessé” váló gyermekek száma a városban **215-220 fő**. A fenntartó eddigi tapasztalatai alapján az érintett gyermekek kb. 20-30 %-a már a rendszerben található valamelyik óvodában, hiszen a jogszabály lehetőséget ad a 2,5 éves gyermekek óvodai felvételére is, amennyiben az intézményben van férőhely és azt nem igényli körzetben lakó 3. életévét már betöltött gyermek. A városi óvodák, mivel rendelkeznek több szabad férőhellyel is, ebből és az elmúlt évek tapasztalataiból következik, hogy több 2,5 éves gyermek már óvodai jogviszonyban áll.

A becsült számadatok alapján a 2024. év áprilisi óvodai beíratkozásokon kb. **170** szekszárdi gyermek beíratására lehet számítani **a város összes óvodai intézménye tekintetében**. Városi szinten még esetleg **40-50 fő vidéki** gyermekkel számolhatunk, akik vidékről bejárva Szekszárd városban igénylik gyermeküknek az óvodai ellátást. A város összes intézményét tekintve, az intézményekben a jelenlegi kihasználatlan férőhelyek száma **355**.

1/5. A város összes óvodai köznevelési feladatot ellátó intézményének adatelemzése:

Az óvodák kihasználtsága és a következő évben óvodakötelessé váló gyermekek számának vizsgálata mellett feltétlenül szükséges foglalkozni azzal a ténnyel is, hogy az óvodai köznevelési feladatot nem csak önkormányzati fenntartású intézmények láthatják el.

Ssz.	Óvoda	Férőhely	Gyermek létszám	Üres hely	Kihasználtság	Csoportok száma	Szekszárdi gyermek
1.	1. Számú Óvoda	273	208	65	76,2	11	169
2.	2. Számú Óvoda	171	105	66	61,4	6	98
3	Gyermeklánc Ó.	243	160	83	65,8	10	133
	Összesen: (1-3.)	687	473	214	68,9	27	400
4.	Wunderland Ó.	249	169	80	67,9	10	144
5.	Gyakorlóóvoda	150	123	27	82,0	6	96
6.	Szt. Rita Kat. Óv.	75	58	17	77,3	3	47
7.	„Az Én Ovím”	30	30	0	100,0	2	20
8.	Waldorf Óvoda	50	33	17	66,0	2	16
	Összesen: (4-8.)	554	413	141	74,5	23	323
	Összesen: (1-8.)	1241	886	355	71,4	50	723

A táblázat adatainak megfelelően Szekszárd Megyei Jogú Városban a 2023. október 1-i KIR-stat adatok alapján 8 intézményben folyik óvodai nevelés és oktatás, ebből 5 intézmény nem önkormányzati fenntartású. Ezen intézményekben jelenleg 23 óvodai csoportban történik az óvodás korú gyermekek ellátása. A nem önkormányzati intézmények kihasználtsága összesen 74,5%, míg a városi óvodáké 68,9%. Szekszárd városban az összes férőhely 55,4%-át az önkormányzati intézmények teszik ki, míg a nem önkormányzati óvodák esetében ez 44,6 %. Kiemelendő, hogy a város által fenntartott 3 intézmény magasabb számban fogad szekszárdi gyermekeket, viszont figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a városban dolgozó, de Szekszárd vonzáskörzetében élő és Szekszárd városban dolgozó szülők, nagy számban hozzák gyermeküket magukkal a városba és itt igénylik az óvodai ellátást. Megfigyelhető az a tendencia is, hogy a környező vidéki óvodák telítettek, túlszűfoltak, így sok esetben nem bányák, ha a családok a munkahelyük közelében keresnek óvodát gyermeküknek.

A városunkban működő intézmények között „Az Én Ovím” magánóvoda működik 100%-os feltöltöttséggel, viszont a két csoportjában csoportonként maximum 15 fő gyermeket fogad. A 15 fős előírt csoportlétszám jelentősen alacsonyabb a többi intézmény meghatározott csoportlétszámát tekintve, így az aránymutatói is jobbak.

Tény, hogy mind a városi (214), mind a nem önkormányzati fenntartású (141) intézményekben bőven akadnak kihasználatlan férőhelyek (össz.:355), és pont **ebből adódóan, az egészségtelenné váló versengés kialakulása veszélyezteti a város óvodai intézményeinek**

kiegyensúlyozott szakmai együttműködését. Mivel a nem önkormányzati fenntartású intézményekben is jelentős számú az üres férőhelyek száma, ez eredményezheti azt is, hogy a városi fenntartású óvodák kihasználtsága tovább csökken.

A felülvizsgálat tárgyát képező három városi óvodában az összes üres hely jelenleg 214. A **maximális csoportlétszámot figyelembe véve (25 fő)**, az önkormányzat 3 intézményében a feltöltetlen helyek száma 8 óvodai csoport létszámával megegyező, tehát 8 csoportnyi gyermek hiányzik a rendszerből. Ebből következik, hogy 8 csoportnyi hellyel tart fent többet az önkormányzat, mint ami szükséges lenne. Az alapító okiratokban meghatározott maximális csoportlétszámot (25 fő) tekintve a jelenleg betöltött 473 férőhely esetében az óvodai ellátás 19 csoportban megoldható lenne.

(Az adatokban még nem szerepel a szülőhegyi óvoda 2 új, még feltöltésre váró óvodai csoportja.)

Megjegyzés

Eltérések (anomáliák), mely további felülvizsgálatot igényel a fenntartó részéről:

Szekszárd Megyei Jogú Város Közgyűlésének 211/2023. (V. 25.) határozata a köznevelési intézmények 2023/2024. nevelési évi óvodai és bölcsődei csoportjairól c) pontjában határozza meg a Szekszárdi Gyermeklánc Óvoda és Mini Bölcsőde indítható csoportjait és dolgozói létszámát, mely szerint az intézmény az aktuális tanévben 10 óvodai csoporttal indulhat, 22 fő óvodapedagógus, valamint 1 fő óvodatitkár, 11,5 dajka és 3 fő pedagógiai asszisztens, továbbá 1 fő roma mentor álláshellyel.

A határozatban engedélyezett 3 fő pedagógiai asszisztens munkatárs helyett, a vezető 2023. évi december 18-i adatközlése alapján az intézményben 6 fő pedagógiai asszisztent foglalkoztat. A 6 főből 2 fő óvodapedagógusi álláshelyet tölt be, első éves óvodapedagógus hallgatóként. A 2023. évi KIR-stat adatai alapján a Perczel épületben 3 fő, a Szt-Györgyi épületben 1 fő pedagógiai asszisztens (4 fő) szerepel.

Véleményem szerint, az alacsony létszámú 10 óvodai csoport nem teszi indokolttá a 11,5 dajka foglalkoztatását sem. Ez 1,5 fővel több, mint a másik két városi intézmény esetében.

A fenti adatok és elemzésre figyelemmel, véleményem szerint reális igény a fenntartó részéről a városi óvodák olyan irányú átszervezése, amely egyfelől a racionális működést, másfelől a hatékonyabb szakmai feladatellátást szolgálja, növelve ezáltal a szülők

elégedettségét és elkötelezettségét az önkormányzat által fenntartott intézmények irányában.

2. Az önkormányzati óvodai intézményrendszer vizsgálatának eredményeként tett megállapítások:

Az óvodai köznevelési (köz)feladat ellátás, és ezzel összefüggésben az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő gazdálkodás hatékonyságának, eredményességének, gazdaságosságának és szabályosságának növelése, a kötelező köznevelési jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő, a gyermekek igényeihez és a szülők elvárásához igazodó, differenciált intézményi struktúra kialakítása és működtetése érdekében javasolt az óvodai köznevelési feladatellátás jelenlegi intézményrendszerének **átszervezése**. Az alábbi átszervezési javaslat olyan közép-, illetve hosszútávon érvényesülő előnyökkel jár, amely az **óvodai férőhelyek kihasználtságának javítását, a létszámgazdálkodás ésszerűsítését és a valós gyermeklétszámhoz igazítását, valamint az intézményrendszer demográfiai változásokhoz történő rugalmas illeszkedését biztosítja, reakcióképességét növeli**. Egyúttal biztosítja a feladatellátáshoz szükséges vagyontárgyak költségtakarékos, racionális működtetését.

A fenntartóval történt egyeztetésekre és az intézményrendszer vizsgálatának eredményeire építve az intézményátszervezést olyan módon javasolt megtenni, hogy a fenntartó által tervezett Bajcsy Zsilinszky és Szent-Györgyi utcai épületek megszüntetésével, a jelenleg 3 önálló intézmény a fennmaradó 6 óvodai épületével és 23 (szőlőhegyi csoportokkal együtt) óvodai csoportjával, valamint mini bölcsődei és bölcsődei csoportjaival egységben, 2024. szeptember 1. napjától egy jogutód óvoda és bölcsőde többcélú egyesített intézményként működjön tovább.

A jogi szabályozás szerint a költségvetési szerv általános jogutódlással történő megszüntetése **átalakítással történhet**, mely szerint Szekszárd város által fenntartott óvodák számát és elhelyezkedését tekintve az **egyesítés** a legkedvezőbb.

2/1. A kiválasztott épületek megszüntetésének indokai:

A város által fenntartott óvodai épületek közül azt kell/kellett kiválasztani, ami a létszámadatokat illetően **kis hatékonysággal működik**, valamint gazdasági szempontból a fenntartása nem költséghatékony. Az óvodai épületek kiválasztásánál a gyermeklétszám is döntő kritérium, hogy az átszervezést minél kevesebb gyermeket érintően, kisebb/kevesebb sérüléssel lehessen megoldani.

Bajcsy épület:

- fenntartása nem gazdaságos, jelentős energetikai korszerűsítést igényelne,
- az épületben összesen két óvodai csoport ellátása oldható meg,
- a gyermeklétszám és a működő csoportok számához képest az épület nagy, a kiadások jelentősek,
- az épület iránti kereslet jelentősen csökkent az elmúlt években:
  - az egyik ok, hogy az óvodai körzetbe tartozó pusztákon drasztikusan csökkent a születendő gyermekek száma, és több évtizede ezt az épületet jelentős mértékben a pusztákon élő családok gyermekei töltötték meg;
  - a pusztai családok hátrányos helyzetéből adódóan ebben az épületben több HH és HHH gyermek is jár/járt,
  - a buszpályaudvar közelsége és a gyér buszjárat a puszták irányában indokolta, hogy ezek a családok elsősorban a Bajcsy épületet választották a beíratások során – csak egy-két család esetében sikerült a Wosinsky és Kölcsey épületekben is elhelyeznünk pusztai gyerekeket;
  - a másik oka: a városban már több évtizede ismert tény, hogy ebbe az épületbe több hátrányos helyzetű gyermek jár, így több esetben a beiratkozó családok elutasították a Bajcsyba történő felvételt.

A Bajcsy épület működését, még elfogadható létszámát a 2023/24-es nevelési évben a fejlesztő jelleggel indított Babusgató csoport „mentette meg”, ahol 2,5 éves gyermekeket, illetve még nem szobatiszta gyermekeket fogadunk, ezzel segítve az anyák munkába történő visszatérését. A kezdeményezés és fejlesztés indokolt, nagy az érdeklődés és kereslet a „Babusgató” csoport iránt. Ez a csoport egy évre szól, az ide felvett gyermekek a beiratkozáskor a szülőkkel történt megállapodás szerint a 2024 szeptemberében induló kiscsoportokban folytatják óvodai életüket.

Szent-Györgyi épület:

- az elmúlt évek során a Szent.-Györgyi épület alacsony létszámokkal működött, a jelen nevelési év (2023/24) **létszámadata kiugró az elmúlt néhány évhez képest;**
- az épület óvodaként történő további működtetése jelentős korszerűsítést, felújítást igényelne;
- az épület nem rendelkezik a **jogszabályban előírt tornaszobával** és a további bővítése sem megoldható,
- a Szent-Györgyi épület 4 csoporttal működik, ahol 2024 szeptemberében 1 csoport gyermekei megkezdik az iskolát, így a fennmaradó 3 csoport átszervezését kell minél zökkenőmentesebben megoldani.

2/2. Az integrált (egyesített) intézmény előnyei:

- Az óvodahálózat egységes vezetése valósulhat meg azzal, hogy a jelenlegi három intézményvezető helyett egy vezető látná el az egy egységbe integrált óvodák vezetését.
- A magasabb vezetői megbízás és egyéb munkáltatói jogkörrel kapcsolatos hatáskörök ellátása – három helyett – egy vezetőre (igazgató/főigazgató) terjed ki.
- Minden óvodai épület, illetve telephely ellátási körzete megmaradhat, viszont a férőhelyek függvényében rugalmasan kezelhető.
- **Az óvodai felvétel jobban összehangolható, irányítható: a beíratások is központosítva történhetnek, figyelemmel az egyenletes elosztásra (gyermeklétszám, férőhelyek arányos elosztása).**
- Az egyesített intézményi létszám megteremti a feladatokhoz igazodó munkaerő gazdálkodás lehetőségét: a telephelyek közötti átjárhatóság lehetősége bővül - mind a 6 épület tekintetében biztosított – rugalmasabban megoldható a megfelelő szakember biztosítása (pld. gyógypedagógus), illetve a helyettesítések, szükségszerű átirányítások (tartós távollét, hosszabb távú betegség esetén) is rugalmasabban kivitelezhetők.
- Az intézményi létszám optimális kialakítása gazdaságosabb működést eredményez.
- Az iskolai tanítási szünetek alkalmával a lecsökkent gyermeklétszám miatt az ügyeleti ellátás kevesebb épület bevonásával is megoldható.
- A dolgozók szabadságolása, a nyári zárások és az iskolai tanítási szünetek alatti ellátás biztosítása is rugalmasabban kezelhető az egységes intézmény keretein belül.
- Az épületek, telephelyek közötti ellátási különbségek csökkenthetők, kiküszöbölhetők.
- A fenntartó és a költségvetési szerv közötti kommunikációs kapcsolat egyszerűsödik.

- **Az épületek (telephelyek, székhely) helyi sajátosságai, specialitásai, erősségei megmaradhatnak.**
- A jó gyakorlatok az egyesítésnek köszönhetően intézményen belül könnyebben átvehetők.
- A szakmai továbbképzések a magas pedagógus létszámnak köszönhetően az intézményen belül megoldható. (OH szervezésében)
- Egységes pénzügyi tervezés, gazdálkodásvezetés valósulhat meg.
- Az egyesített intézményen belül egységes alapidokumentumok, egységes intézményi pedagógiai elvárások és egységes szabályozás jön létre.
- Az egyesített intézmény pedagógiai programja megtartja és megőrzi az összeolvaszt három intézmény értékeit, az épületek sajátosságait (német nemzetiségi nevelés, hagyományőrzés, zöldóvoda stb.).
- **A jövőben növekedést mutató születendő gyermekszám esetén, a Mérey utcai épület 4. csoportja, ami jelenleg nevelői szobaként működik, visszaállítható óvodai csoportszobává.**

2/3. Az egyesített intézmény hátrányai:

- A Bajcsy és Szent-Györgyi utcai épületek szükségszerű megszüntetését nem lehet minimális sérülések nélkül megoldani. Az átszervezés, ha kisebb számban is, de szülőket, gyermekeket és dolgozókat is érint.
- Az átszervezés a humán erőforrás átcsoportosításával, illetve - a két épület megszűnésével - **bizonyos mértékű leépítésével is jár.**
- A szükségszerű leépítések **költségvetési többletkiadással** járnak.
- Az épületbezárások és az átszervezéssel járó munkáltatói intézkedések feszültséget vagy érdeksérelmet eredményezhetnek.
- Az integrált intézmény vezetése összetettebb feladat, nagyobb felelősség. A nevelőtestületi értekezletek megszervezése a vezetőtől és a vezetőségi tagoktól kiváló szervezési, vezetési és irányítási készségeket és emellett kiemelkedő szakmai ismereteket és tapasztalatokat kíván.

2/4. Néhány gondolat az „egyesített óvodáról”, a székhely, telephely és tagóvoda viszonyáról:

Az utóbbi években országos szinten gyakoriak az óvodaátszervezések, óvodaigazgatóságok létrehozása, ami a fenti előnyök magasabb arányát tekintve mind pedagógiai, mind gazdasági szempontból érthető.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szervezeti szempontból megkülönbözteti a

- székhely
- telephely és
- tagintézmény fogalmát.

Az ágazati törvény 4. § 27. pontja alapján a **székhely** az alapító okiratban, szakmai alapdokumentumban meghatározott, a köznevelési intézmény alapfeladatának ellátását szolgáló feladatellátási hely, **ahol képviseleti jogának gyakorlására jogosult vezetőjének munkahelye található.**

A 4. § 28. pontja alapján **tagintézmény** az az intézményegység, ahol a székhelytől való távolság vagy a feladatok jellege miatt az irányítási, képviseleti feladatok a székhelyről nem, vagy csak részben láthatók el.

A 4. § 34. pontja szerint **telephely** a székhelyen kívül működő feladatellátási hely. Az óvoda a feladatait elláthatja a székhelyen és azon kívül is, azaz több feladatellátási helye is lehet. Minden, a székhelyen kívüli feladatellátási helyet – akár alapfeladatot, akár ezen kívüli feladatot lát el – telephelynek tekintünk.

Ha a telephelyen olyan szervezeti egység működik, amely az intézmény alapfeladatát látja el, akkor **intézményegységről** van szó. Ha ez az intézményegység a székhelytől elkülönült, önálló vezetés alatt áll (azaz tagintézmény-vezetővel rendelkezik), akkor **tagintézményről** beszélünk. Mivel a szóban forgó egyesített intézmény épületei a városon belül találhatóak és jól megközelíthetőek, valamint az intézmény alapfeladatát látják el, így telephelyként is funkcionálhatnak. A Wosinsky épület 4 nemzetiségi csoportja esetében merülhet fel a kérdés, hogy tagintézményként működjön tovább, viszont több tíz éve az 1. Számú Óvoda telephelye, az intézmény pedagógiai programjának szerves része a német nemzetiségi nevelés is. A pedagógiai program nemzetiségi része kétnyelvű, ami országos szinten is példaértékű.

Az átszervezés során fontos szempont az óvodatitkárok feladatainak mérlegelése is. Jelenleg intézményenként 1 fő óvodatitkár engedélyezett a fenntartó (jogszába) által. A jelen állapot fenntartása **az első időszakban kiemelkedően fontos (adatszolgáltatás, statisztikák elvégzése, tanügyigazgatás egységesítése, a teljes rendszer átvilágítása stb.).**

2/5. A tagintézmény vagy telephely, mint alternatívák:

Tagintézmény és telephely összehasonlítása	
Tagintézmény	Telephely
<p>*a tagóvoda élén tagóvoda igazgató áll,</p> <p>*a tagóvoda igazgatónak pályázatot kell benyújtania,</p> <p>*a tagóvoda igazgatóját a jogszabály szerinti vezetői pótlék illeti meg,</p> <p>*a tagóvoda saját OM azonosítóval és pedagógiai programmal rendelkezik,</p> <p>*a KIR-ben a tagóvodának önálló regisztrációs kötelezettsége van,</p> <p>*a tagóvoda teljes autonómiát élvez az egyesített intézményhálózaton belül,</p> <p>*a tagóvoda külön munkatervvel rendelkezik és nevelési év végén évvértékelést végez,</p> <p>*tagóvodák esetében az átjárhatóság nem biztosított,</p> <p>*az emberi erőforrás csak adott tagintézményre korlátozódik,</p> <p>*a tagóvoda igazgatóra többlet adminisztrációs teher hárul – tagóvodánként nem alkalmazható egy-egy adminisztratív dolgozó</p> <p>*a tagóvoda igazgatói feladatai elveszik a pedagógiai munkától az időt</p> <p>*a tagóvoda igazgatónak saját csoportja van, így mindkét feladatnak egyszerre kell megfelelnie,</p> <p>*amikor a tagóvoda igazgató csoportban van, nem tudja megfelelően ellátni az intézmény képviselőtét (pld. ÁNTSZ, munkavédelem, szakemberek fogadása, fenntartóval kapcsolattartás stb.),</p> <p>*a belső szabályait a tagintézmények maguk alakítják ki,</p> <p>*a tagintézményekkel a főigazgató/igazgató közvetett kapcsolatban áll,</p> <p>*a döntések előkészítése a tagóvoda-igazgatókon keresztül érvényesül.</p>	<p>*a telephelyek egységes vezetés, szakmai irányítás alatt állnak, az egységes intézményhálózat szerves részei,</p> <p>*a telephelyen a kijelölt felelős látja el a szükséges kapcsolattartást a székhellyel, vezetőséggel, jelzést tesz a felmerült problémákra – ez a plusz feladat 2025. januártól a teljesítményértékelés keretében kerülhet díjazásra,</p> <p>*a telephely felelős személyére a vezetőség tesz javaslatot a nevelőtestület egyetértésével,</p> <p>*az egységes intézményi pedagógiai program a szakmai munka alapidokumentuma, közös elvárásokkal, de a feladatellátási hely sajátosságait, erősségeit megőrizve, (épület)</p> <p>*a telephelyek az egyesített intézmény főigazgatója/igazgatója által készített munkaterv alapján végzik az éves feladataikat,</p> <p>*a telephelyek közötti átjárhatóság szükség szerint biztosított,</p> <p>*a szabadságok kiadása, tartós távollét rugalmasabban megoldható a telephelyek együttműködésével is,</p> <p>*minden adminisztratív feladat a vezetőség feladata,</p> <p>*a kommunikáció és az ügyintézés vezetőségi feladat,</p> <p>*a szakmai munkaközösségek átjárhatósága és együttműködése is biztosított,</p> <p>*a továbbképzések intézményi szinten megoldhatók</p> <p>*a szakmai irányítás, a kontroll, a tanügyigazgatási és munkáltatói feladatok az egységes vezetés kezébe összpontosulnak,</p> <p>*egységes elvárások, egységes szabályok,</p> <p>*a telephelyekkel közvetlen kapcsolatban áll az főigazgató/igazgató,</p>

	*a vezetőség a döntések előkészítésébe a teljes szakmai, illetve szükség szerint az alkalmazotti közösséget bevonja, véleményét kikéri, *a vezetőség tagjainak rendszeres jelenléte biztosítja a telephelyekkel a szoros kapcsolattartást és a szülőkkel a kiegyensúlyozott, akár napi szintű kommunikációt.
--	---

A fenti összehasonlítás egyben rámutat a tagóvoda és telephely előnyeire és hátrányaira is. Míg a tagóvodai működési forma nagyobb pedagógiai, tanügyi, munkáltató önállóságot ad az adott épületnek/tagóvodának és a tagóvoda igazgatójának, **addig a székhely-telephelyek intézményi struktúra erőssége az egységesség, a közös intézményi elvárások, az egységes szabályozás és a szoros együttműködés, a csapatmunka.** Az utóbbi integrációnak nem célja, hogy a telephelyeket a székhelyintézmény képére formálja. A cél, hogy az épületek/telephelyek sajátossága, sokszínűsége mellett, a közösen megfogalmazott intézményi elvárások az egységes, magas színvonal megteremtését tegyék lehetővé az önkormányzat által fenntartott összes óvodában.

Cél, hogy az óvodás korú gyermeket nevelő családok a város által fenntartott bármely óvodába bizalommal vigyék gyermekeiket.

3. ÖSSZEFOGLALÓ REFLEXIÓ: az intézményrendszer működtetésének hatékonyabbá tételére tett javaslataim:

- a fenti elemzés és adatok figyelembe vételével az óvodai csoportok számának csökkentése – szükségszerű összevonások megtétele;
- egyesített intézményrendszer kiépítése – egységes vezetéssel, vezetőséggel;
- egységes intézményi, pedagógiai elvárások szerinti szakmai munka végzése;
- központosított beíratások szervezése az egyenletesebb elosztás érdekében;
- épületkihasználtság egyenlőtlenségének minimálisra csökkentése:
  - szakmai színvonal növelése => képzett szakemberek foglalkoztatása,
  - képzett szakemberek utánpótlásának biztosítása: pályakezdő program elindítása
  - a szakma népszerűsítése a fiatalok körében,

- bizalom növelése a szükséges épületek/csoportok tekintetében – pedagógiai munka eredményeinek vizsgálatával; szülői elégedettségmérésekkel; nyílt kommunikációval,
- alul- és túlterhelés kiegyenlítése – felvett gyerekek egyenletes elosztásával,
- SNI és hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének egyenletesebb megosztása a specifikumok figyelembe vételével;
- épület- és csoportspecifikumok feltérképezése, erősségek további erősítése;
- egészségtelen versengés megszüntetése a kiegyenlítéssel;
- racionális működés kialakítása:
  - létszámgazdálkodás ésszerűsítése: egyenlő és igazságos munkaerő elosztás az épületek között: 1 gyermekcsoport => 2 fő óvodapedagógus + 1 fő dajka; a jogszabályban meghatározott 3 csoportonként 1 fő pedagógiai asszisztens biztosítása,
  - a demográfiai változásokhoz történő rugalmas illeszkedés megtétele: a városban óvodaköteles gyermekek létszámához igazodó óvodai csoportszámok kialakítása, a kiegyensúlyozott pedagógiai munka szem előtt tartásával.

Jelen beszámoló célja – a rendelkezésre álló adatok és körülmények, a jogszabályi előírások, valamint az átszervezés előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével - a fenntartó döntésének segítése az intézményrendszer átalakítása, átszervezése tekintetében.

Szekszárd, 2024. január 8.

Tisztelettel:

 Sebestyén Györgyi
 intézményvezető

Forrás:

1. Az „egyesített óvodáról” – Dr. Farkas Ildikó: Óvodai Vezetési és Nevelési Módszertani Tanácsadó 2018
2. <https://njt.hu/jogszabaly/2011-190-00-00.71> Ktv. 2023. 12. 19.
3. <https://slideplayer.hu/amp/2224936/> Intézményátszervezés során adódó tanügyiigazgatási feladatok 2011